

Stichting Reclamecode
T.a.v. College van Beroep
Buitenveldertselaan 106
1081 AB Amsterdam

31 maart 2009

Onderwerp: reactie op beroepschrift van Dhr. Peeraer van Atoomstroom tegen de uitspraak
RCC d.d. 27 februari 2009 inz. Dossier 2009/00088

Geachte heer/mevrouw,

Hieronder vindt u de reactie van Stichting Greenpeace Nederland (hierna: Greenpeace) op het beroepschrift van Dhr. Peeraer van Atoomstroom tegen de uitspraak RCC d.d. 27 februari 2009 inz. Dossier 2009/00088. Met nadruk wijs ik u op de op 19 januari 2009 ingediende klacht waarin reeds uitgebreid betoogd is waarom kernenergie niet het predikaat 'schoon' mag krijgen. De inhoud van deze klacht dient als hier herhaald en ingelast te worden beschouwd. Hieronder worden de belangrijkste argumenten herhaald en verder uitgewerkt.

Er zijn drie belangrijke redenen waarom kernenergie niet als 'schone energie' mag worden aangeprezen en waarom reclame met deze strekking als misleidend moet worden beschouwd;

1. bij de opwekking van kernenergie ontstaat radioactieve vervuiling die zowel in de lucht als in het water geloosd wordt;
2. bij de opwekking van kernenergie ontstaat hoogradioactief kernafval dat op de lange termijn in het milieu terecht zal komen;
3. bij de verwerking van kernafval komt radioactieve vervuiling in het milieu terecht.

Hieronder worden deze redenen verder uitgewerkt en onderbouwd.

1) Opwekking van kernenergie veroorzaakt direct radioactieve vervuiling

Atoomstroom beweert dat kernenergie tijdens de opwekking geen vervuiling veroorzaakt, behalve dan het kernafval waar ik in het volgende punt op terug zal komen. Deze bewering van Atoomstroom is aantoonbaar onjuist aangezien kerncentrales altijd radioactieve stoffen uitstoten via de lucht en door lozingen in water. Dus ook als de definitie van 'schone industrie' uit de Van Dale wordt aangehouden ('geen luchtvervuiling veroorzakend') voldoet kernenergie niet aan die definitie, in tegenstelling tot wat Dhr. Peerear beweert in zijn beroepschrift.

Ter illustratie van bovenstaande bewering is als bijlage is aan deze reactie toegevoegd het rapport *Emissies en doses door bronnen van ioniserende straling in Nederland - Jaarrapport 2003 'Beleidsmonitoring straling'* van het RIVM (bijlage 1). Tabel 4 en 6 uit dit rapport laten zien dat kerncentrale Borssele (KCB) in het jaar 2002 781 Re's¹ in de lucht uitstootte en 139 Re's in water loosde. Deze lozingen bestaan voornamelijk uit radioactief tritium, koolstof en diverse edelgassen. Dat het hier geen incidentele lozing betreft voor het jaar 2002 is op te maken uit figuur 6 en 7 waar lozingen voor de periode 1990-2002 zijn weergegeven. Dit rapport toont dus onomstreden aan dat kerncentrales onder normaal bedrijf radioactief materiaal uitstoten en dus het milieu vervuilen.

2) Kernafval zal op de lange termijn in het milieu terechtkomen

Atoomstroom beweert dat kernafval niet als vervuiling hoeft te worden beschouwd omdat het afval niet in het milieu terecht zal komen. Naast het feit dat kernafval dat ontstaat tijdens de opwekking wel degelijk in het milieu terecht komt tijdens de verwerking van dit afval (zie volgende punt) is het onmogelijk met 100% zekerheid te kunnen stellen dat het overige kernafval voor altijd afgescheiden zal blijven van het milieu.

Op de korte termijn is men wellicht in staat het kernafval van het milieu te isoleren maar een periode van 240.000 jaar – de tijd dat kernafval levensgevaarlijk blijft – is niet te overzien. Tot nu toe is men nog niet in staat geweest een definitieve veilige opslagplek voor kernafval te construeren. Diverse incidenten tonen aan dat zelfs veilig opslaan van kernafval voor tientallen jaren problematisch is.

¹ Re: radiotoxiciteitsequivalenten Eén Re komt overeen met het aantal Bq dat bij *volledige inname* tot een dosis van één Sv leidt.

Ter illustratie wijzen wij u op de uitzending van het programma EénVandaag op 18 maart 2009², in herhaling te zien op www.eenvandaag.nl onder de naam 'Atoomafval Duitsland'. In deze reportage is te zien dat een opslagplek voor radioactief afval in een Duitse zoutmijn na een aantal decennia toch niet zo veilig is als gedacht. Grondwater is radioactief besmet geraakt en dreigt in het milieu terecht te komen. Dit illustreert het feit dat zelfs een periode van een aantal decennia niet te overzien is, laat staan een periode van 240.000 jaar.

Verder willen wij hier nog opmerken dat Atoomstroom zelfs in het beroepschrift misleidend communiceert over het afval dat ontstaat bij de opwekking van kernenergie. Dhr. Peeraer beweert dat kerncentrale Borssele per jaar slechts 1,3 m3 afval produceert, ongeveer 0,5 gram per gezin per jaar. Dit betreft slechts het hoogradioactief langlevende afval van de kerncentrale. Naast dit afval ontstaat volgens EPZ, de eigenaar van kerncentrale Borssele, ook nog 3 m3 hoogradioactieve korter levende metaaldelen en 50 m3 laagradioactief afval. Ook dit afval is gevaarlijk en duizenden jaren radioactief. De 0,5 gram radioactief waarmee Atoomstroom ook op de website en in andere reclame-uitingen adverteert is, nog los van de vraag of dit veel of weinig is, een directe misleiding van de klant. Het grote nadeel van kernenergie, namelijk het radioactief afval, wordt minder ernstig voorgesteld dan het in werkelijkheid is.

3) Verwerking van kernafval vervuult de Noordzee

Dhr. Peerear beweert dat kernafval niet als vervuiling hoeft te worden beschouwd omdat het niet in het milieu terecht zou komen. Deze bewering is onjuist. In de oorspronkelijke klacht wees ik u al op het proces van opwerking van kernafval. Onder andere Nederlands kernafval wordt in Frankrijk opgewerkt, dat wil zeggen chemisch bewerkt om de laatste resten bruikbaar materiaal uit het afval te halen. Dit is een zeer vervuilend proces waarbij radioactiviteit in de lucht en de zee terecht komt.

In appendix D en E van de als bijlage toegevoegde studie *Spent nuclear fuel reprocessing in France* (bijlage 2) staat in grafieken weergegeven hoeveel gasvorming en vloeibaar radioactief materiaal door deze fabriek geloosd wordt. In deze studie wordt ook uitgerekend dat deze vervuiling uiteindelijk tot 3.250 doden als gevolg van kanker zal leiden. Kernafval komt dus wel degelijk direct in het milieu terecht en moet daarom worden beschouwd als vervuiling.

²http://www.eenvandaag.nl/index.php?module=PX_Story&func=view&cid=2&sid=34554&nav=34554,34115,32028,31395,31361,30564,30291,29607,29492,28176,0

Kennis van de consument doet niet ter zake

Ten slotte nog een opmerking over de discussie of de 'gemiddelde consument' op de hoogte is van het feit dat kernenergie levensgevaarlijk kernafval als restproduct heeft. De discussie over wat de gemiddelde consument nu wel of niet weet doet niet ter zake. Ook al zou de consument wel op de hoogte zijn van het kernafval dat onlosmakelijke aan kernenergie verbonden is, dan nog zou Atoomstroom om bovengenoemde redenen niet mogen adverteren met het predikaat 'schoon'.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Graag kom ik deze reactie op 14 april mondeling toelichten.

Met vriendelijke groet,

Stichting Greenpeace Nederland,
Ike Teuling MSc

- Bijlage 1: Emissies en doses door bronnen van ioniserende straling in Nederland -
Jaarrapport 2003 'Beleidsmonitoring straling', H. Eleveld e.a., RIVM, rapport
861020003/2004, 2004
- Bijlage 2: Spent nuclear fuel reprocessing in France, Mycle Schneider and Yves Marignac,
International Panel on Fissile Materials, 2008